

Locuint'a Redactorului:

Cancelari'a Redactiunii:

Strat'a Morarilor Nr. 13.

Serisora nefrancate nu se vor
primi decât numai de la coresponden-
tii regulari ai „Federatiunii“
Articoli tramsi si nepublicati se
voru arde.

FEDERATIUNE A

Diurnal politiciu, literariu, comercialu si economicu.

Va esî Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Miscări electorale.

Partidele magiare se lupta cu multu focu pre calea dijurnalistica si mai alesu pre alte cali... pentru a crea majoritatea camerei venitorie. Apoi in luptele loru nu prea cerca dupa onestitatea mediu-loceloru, chiar' calumniele, mistificările si suspectiunările marsiave ducu rolulu principalu in armamentariulu loru. Dêca aceste mediuloci le aru intrebuintia numai intre si ne, dêca luptele intreprinse cu acele nu s'ar face pre cont'a altoru-a, nu ne-amu mai sparge capulu cu ele; candu inse guvernamentalulu „Pesti Napló“ din 16 fauru se incumeta a croi cele mai nocalităsuspectiuni, atunci nu potemu, nu ni este ertătu se tacemu. „P. N.“ ar' vol a combate pe partit'a stanga, si spre scopulu acesta incepe a scar mena si mistifica programulu conferintiei din Timisior'a, de lucruri, cä punctulu in care se anuncia combaterea art. XII. din 1867 ar' tinde a slavisâ (!) imperiului austro-magiaru, a degradâ Ungari'a la starea unei provincie subordonate a imperiului (austriacu), si cä compuneriloru acelui punctu li-aru placè mai multu a crea legi in unu reichsrath din Vien'a seu in altulu din Bucuresci, ei aru vo'l a bucatieli Ungari'a, cäci „Pesti Napló“ nu-si scie esplică altu-cum combaterea art. XII. 1867, pentru cä acestu-a — dupa parerea lui — nu atinge in nemicu caus'a natiunităti.

Ore sê nu o atinga? Una lege, intemeian lu si garantandu domnirea egemonică a doue natiuni, a doue minorităti, spre scurtarea majoritatii, spre apesarea celoru-l-alte natiuni ale monarciei in care traim, una atare lege sê nu atinga ore aduncu caus'a natiunitătilor din Ungari'a?

„Ei s'au dedatu a primi din Vien'a acitiarea loru in contr'a ungurilor“ dice „P. N.“ Dar' se insiela, pentru cä acitiare nu se ascépta si n'au venit din Vien'a, ci au causatu-o legile nedrepte, unguresci si conduit'a unguriloru, si ur'a amintita nu se nutresce contr'a unguriloru, ci contr'a aceloru legi nedrepte si contrarie spiretului secului in care traim.

Daca „P. N.“ va continua a lati doctrin'a perfida, cä natiunile, caru nu voiescu a renuncià la esistinta loru natiunala, sunt nisice eleminte contrarie, inimice patriei, atunci vomu avè totu dreptulu a declarat, cä guvernamentalulu „P. N.“ inde nu numai a impedece apropriarea animelor strainate, ci chiaru a o face imposibila: nu este ore acésta procedura contraria si inimica prosperării patriei, care se dice a fi comune? si acésta are una insemetate cu atâtu mai mare, cu cätu „P. N.“ este organulu partitei guvernului. Videant consules....

Cu raportu la cele ce se intempla in caus'a alegiloru pentru diet'a venitorie, in cercurile romane, numai forte putiene sciri avemu la disputetiune. — Una boia unguresca, ni-se pare „P. N.“, spune cä intieleginta romana din Logosiu intrunindu-se in conferinta, au pronuntiatu, cä numai unu atare candidatu pote conta la increderea ei, care se va ingagià a lupta in diet'a venitorie pentru realisarea programului respectivu a projectului deputatilor romani (si serbi) din diet'a trecuta. Astu-felu are a procede intielegint'a romana in tote cercurile romane, dêca vremu s'ia representata si aperata sant'a nostra causa natiunala in parlamentul intrunindu. — De alta parte ni se scrie, cä in cerculu Rittbergului doi dni, Nedecky si Virkner, si-facu de capu in contr'a bravurui aperotoriu alu causei natiunale Ales. Mocioni, intercarile aceloru doi domni inse nu ni-aru supera multu, deca din impatasirile corespondintelui nostru n'amu asta si ace'a, cä intre proselitii aceloru dragi de candidati figuréza si trei preuti romani si-aru placè a-i cunoscere si dupa nume, ca s'è potemu ace cunoscuti natiunii pe fii s'ei perfidi. Red.) si cä-i va romani (rateciti). Suntemu siguri inse, cä maninările inimice se voru nemici la prim'a suflare a spiritului activitatii solidari a romanilor binesimtitori din cerculu respectivu.

Nepotii lui Dragosiu inca nu dormu, chiar' di ni veni la mana programulu dlui Basiliu Jurca datu la provoarea intielegintie din cerculu Siugatagului (in Maramuresiu), care aru avè de cugetu a si-lu alege de representante in diet'a venitorie. L'amu cetitu, si daca bas'a si punctulu de

purcedere alu acelu-a aru corespunde mai bine programului, care este chiamatu a mediu-loci triumfulu causei nostre natiunale, n'amu avè prea multe exceptiuni in contr'a lui. Lasâmu la o parte bas'a acestui programu, si amiutim numai punctul seu de purcedere incaus'a natiunala, acestu-a e legea numita „despre egalea indreptatire a natiunitătilor“, pe care deputatii natiunali din diet'a trecuta nu au aflat-o apta pentru a fi primita de bas'a pertratârilor speciale, fiindu-cä vedea in ea negatiunea categorica si nimicirea — celu putien in scrisu — a existintiei si a inalienabilor drepturi natiunilor nemagiere. Ca on. publicu s'è cunosc programulu despre care vorbiram, mai in giosu lu reproducemu intregu.

Orasitia, 9 februarie 1869.

Pre asta-di au fostu conchiamata adunarea scaunale pentru a compune comitetulu centralu, care s'è faca pregatirile necesarie pentru alegerea de deputati la Diet'a conchiamanda in Pest'a.

Scaunulu Orastiei se compune din 13 comune afara de cetatea Orastia, cari sunt locuite numai singurul de romani; era proportiunea locuitorilor romani in Orastia, ca centrulu Scaunului, este asì, cätu din intregu numerulu locuitorilor acestei cetăti, giumetate sunt romani, era ce'a-l-alta giumetate Unguri si Sasi la olalta.

Lucru naturalu, cä standu proportiunea numerică astfelu, adunările scaunali ale acestui Scaunu au fostu compuse in majoritate de romani.

Credu cä nu va fi de prisosu, a mai adauge aici si ace'a inprejurare cä adunările respective pana acum se compunu pre bas'a „Punctelor regulative“ cari in „fundulu regiu“ sunt iace in vigore.

Paragraful 12 din „puntele regulative“ de la anulu 1805 prescrie modalitatea compunerii adunăriloru scaunali astfelu: ca fia-care comună satesca tramete in adunarea scaunale 2 deputati, la olalta dara 26, — era comunitatea cetatiénă 6, prin urmare adunările scaunali au s'è se compuna din 32 deputati.

In §-ulu citatu se face apriatu una exceptiune singuru in adunarile, cari sunt chiamate pentru restaurarea Scaunului (municipiului).

Totu-si ce s'è vedi — stapanitorii nostri de asta-di inganfati de noroculu, care le suride pana acum, ca unii ce sunt omenii situatiunei de asta-di, in inganfarea loru, carea mai au ajunsu gradul culminatiunei — au aflatu de bine a intogm' trebele astfelu, cätu la intrarea deputatiloru scaunali in Sal'a Magistratului ne veduriamu incungurati de 26 deputati ai comunităti cetatiene toti pana la 2, Unguri si Sasi, tramesi de comunitatea cetatiénă in adunarea de scaunu.

Manevra acésta draconica, care era pregetita din partea Judelui regescu alu acestui Scaunu Ignatiu Nagy numai pentru a paralisa tote nisunatile romaniloru, despre cari li se referase mai inainte — durere de la unu romanu — cumcä d'insii nu voru s'è mai iée parte la alegeri, si nu se voru demite la compunerea comisiunei centrali, li-au sucesu de minune bine.

Aici trebuie s'è observediu, cä ide'a de a comite una ast-felie de nelegalitate, si ignorare a romaniloru nu au fostu fetulu Judelui respectivu, ci a „ascalului“ acestui-a Danielu Lészay dr. de medicina, carui-a i-a succesa a seduce pre „discipululu“ seu, pana de a mediloci, cu ce mediu-locu sciu — de la Eselentia sa ministrulu br. Béla Wenckheim, una ordinatiune carea stă in cee mai eclatanta contra-dicere cu legea positiva.

Dupa deschiderea adunării scaunale, prin Judele regiu, incepndu-se verificările deputatiloru — deputatulu Cudsierului Dnulu Protopopu Georgiu Berceanu interpelé lia presidiulu, cä cum de cetatea Orastiei in contr'a legei si a usului de pana acum, este representata prin 26 deputati?

La acésta interpelare presidiulu respunde, cä de-si e adeveratu, cä legea si usulu au fostu, ca cetatea s'è trameta in adunarea de scaunu numai 6 deputati — totu-si d'inslu au aflatu de bine, ca de ora-ce actulu alegerei de deputati este forte momentosu, s'è intrebe pre Eselentia sa Dnulu ministru br. Béla Wenckheim,

Pretiul de Prenumerat: Pre trei lune . . . 3 fl. v. a.
Pre siese lune . . . 6 fl. " "
Pre anu intregu . . . 12 fl. " "

Pentru România: pre an. intregu 40 Lei n. = 16 fl. v. a.
6 lune 20 " = 8 " "
3 — 10 " = 4 " "

Pentru Insertion: 10 cr. de linia, si 30 cr. tapa timbrata pentru fiecare publicatie separat. In Locul deschis
20 cr. de linia
Un exemplar costă 10 cr.

cä ore nu aru fi bine, ca la acésta adunare se chiame din partea comunităti orasiene atâti deputati cäti tramite scaunu? si capetandu respunsu afirmativu (care l'au si cetitu) au compus astfelu adunarea de scaunu.

Dupa acestu respunsu deputatulu comunei Pri-cadiu Mihailu Dobo de Rusca, cu „puntele regulative“ in mana, pledea in contra acestei procedere nelegali a Presidiului, aréta cä avea la lege positiva pentru compunerea adunării de scaunu, ordinatiunea respectiva cu atâtu mai putien pot s'è fia decisiva in acésta causa, cu cätu cä Eselentia sa Dnulu ministru prin ace'a nu demanda compunerea ast-felii, ci la intrebarea Presidiului numai si-dâ invoirea la ace'a, deci propune ca Presidiulu s'è de parteze d'iu adunare pre deputatii comunităti orasiene pana la nr. de 6 — cäci la d'in contra romanii voru parasi adunarea, lasandu tota responsabilitatea pre Presidiu.

Fiindu-cä ungurii si sasii erau in majoritate, firesc cä propunerea respectiva cadiu, dupa care romani protestandu in contra acestei ilegalităti ne mai audite, au parasit adunarea, ba ce e mai multu si unu sasu din Comuna Romosu, inca s'au acompaniatu romaniloru, — si asiè numai decât au facutu una aretare Ilustr. sale Comesului, si una adresa cätra Eselentia sa Dnulu minist. B. Bela Wenckheim, pentru revocarea ordinatiunei respective si nulificarea adunărei.

Cei 26 deputati ai Comunitatii orasiene remasi, dupa ce cei 26 ai scaunului au parasit adunarea, au compus Comitetulu centralu in care au alesu si 20 romani 10 din orasiu, si 10 din scaunu.

Membrii comitetului respectivu din cetate, fiindu-chiamati pre asta-di la 4 ore dupa ameadiu pentru depunerea juramentului, prin comembru loru Mihaele Dobo au declarat, cä de ora-ce adunarea carea au compus comitetulu respectivu au fostu compusa in contra legilor cari pana acuma sunt in vigore, considerandu cä a celu comitetu este compusu fără participarea romaniloru, pre acel'a si tote lucrările lui lu dechiara de ilegale, dechiandu cä d'insii in unu astfelu de comitetu nu potu, si nu voru a luă parte.

Pre a 11 febr. e conchiamatu comitetulu pentru a se constitui, cu care ocasiune, si membrii romani din scaunu voru da una ast-felie de declaratiune ca aceloru din cetate — si asiè Ungurii si Sasii voru pot lucra neconturbati.

Asceptâmu ince cu tota siguritatea nulificarea adunării de scaunu, compusa intr'unu modu atâtu de ilegale, si conchiamarea altelui adunării pre bas'a punctelor regulative; cäci la d'in contra apoi trebuie s'è desperâmu de totu, cä mai esistu legi, daca acele se aplică dupa arbitriulu unui-a séu altui-a.

Unu romanu din Orastia.

Cestiunea autonomiei in Ungari'a.

Miscarea natiunala din tierele de su coron'a unguresca a sulevaturi in tempulu din urma una cestiune noua, carea pentru institutiunile unguresci e de o importanta insemnata, — si acésta e cestiunea comitatelor si a municipiilor.

„Lupt'a in cestiunea acésta nu datează de adi; inca inainte de 1848 guvernele vienesi s'au nisuitu de repetite ori a se mantu de unu contrariu neplacutu, precum au fostu opusetiunea multoru comitate cari au sciutu s'è-si reserve cu energia dreptulu de representatiune precum si instruirea deputatilor loru. Ince numai din reformarea dreptului ungurescu publicu (de statu) la anulu 1848 s'a desvoltat contrastul internu, in care a trebuitu s'è intre tendinti'a centralisatora ministeriala si cea a comitatelor autonome si a municipiilor. Evenimentele tumultuoase din anulu acelu-a precum si alu celui urmatoriu nu au concesu complanarea opusetiunii, si consumaciarea constituutii unguresci mediulocita su Bach, precum si „nou'a organisatiune“ a Ungariei, a nemicuit tota cert'a.

„E cunoscutu cä legile din 1848 au rezervat in intielesulu sistemului ministerial organizarea comitatelor si a municipiilor unui tempu posterior; si pentru ace'a neci nu e de mirat, dêca opinionea publica si pres'a, in data dupa restituirea de-si nu

mai teoretica a constituuiunguresci prin diplom'a d'in octovre de la 1860, a inceputu a se interesà mai tare de obiectulu acest'a si ni aducemu inca bine a minte de acele polemice infocate, cari pre tempulu acelui-a redesceptara cestiunea acésta in foile unguresci „Pesti Napló“, „Sürgöny“, „Hon“ s. a.

„In epoc'a urmatoria a politicei de pasivitate, precum si pre tempulu realisarii impacatunii mai recente, cestiunea municipielor a disparutu fatia cu discusiunile de dreptu publicu ale statului, si a fostu destula numai staverirea sistemului de statu, pentru ca sê apară numai de cătu cert'a cea vechia, carea adi e cu atât mai ponderosa, cu cătu i se asociéza si momentulu natuinal.

„Preste totu deacistii si respective partit'a guvernamentalala voiesce una limitare insemnata a vechielor comitate si municipie, prin carea s'ar intarì poterea centrala politica, pana candu stang'a si natuinalitatile nemagiare intrevinu in favorea sustinerii cătu mai estensive a libertatii comitatelor si a municipielor. Natuinalitatile vedu in acésta una garantia pentru desvoltarea si esistint'a loru natuinala si pentru ace'a aflâmu in tote manifestatiunile loru pretensiunea, ca comitatele sê se arangieza dupa natuinalitatî.

„Potemu fi securi, că viitorulu celu mai de aproape, si anume sesiunea dietei ce sê astepta va face ca cert'a sê erumpa in flacâri vine. Gravaminele d'in partea ambelor partite s'au imultit forte tare in decursulu tempului facundu cert'a inca si mai amara. Déca unele comitate, precum sp. es. resolutulu comitatul Hevesiu, s'au opusu ministeriului d'in Pest'a, déca puneau ordinatiunile si cercularile lui dupa datina stravechia ad acta, séu le dechiară chiar' si ilegale, atunci si guvernulu li respalteaza faptele aceste cu comisari regesci, precum si in altu modu, si insu-si munipiele, precum sp. es. celu de la Neoplant'a, sciu a spune despre amestecul ministeriului in afacerile loru. Natuinalitatile se simtisesc prin sistemulu ministerialu a suprite si impe-decate in desvoltarea loru.

„Lupt'a pentru municipiele si comitatele cele libere e lupt'a cea mare intre domnirea oficiantilor de statu si intre autonomia, intre centralisatiune si decentralisatiune, in specie ea e in Ungaria cu atât mai ponderosa, cu cătu acolo eră unu ce indatenatu a vedè inca in cele mai indepartate cercuri, in comitatele cele libere si in municipie, garantia cea mai secura a libertatii si constitutiunii unguresci, precum contineu acésta expresu inca chiaru si legile d'in 1848.

„E superfluu a mai aminti care e opiniunea nostra in cestiunea acésta; că-ci vedem neceitatea pentru reformarea comitatelor si a municipielor, inse suntemu departe de opiniunea, ca autonomia aceloru-a sê se scurteze si ciunte in interesulu ministerialului si alu centralismului magiaru. Cuno-scuem prè bine motivele cari conduceu pre deacisti in cestiunea acésta, inse noe ni vine a crede, că ei se asta pe una cale retacita, deca voiesc sê introduca ce-va in Ungaria, ce alte state posiedu dejà, si despre care dorescu, ca sê se delatureze in interesulu miscarii libere si alu autonomiei.

„Pentru ace'a consultam pre natuinalitatile nemagiare a perseverà la pretensiunile loru ca sê nu se pericliteze autonomia comitatelor si a municipielor.

„Corresp.“

D'in marginea campiei Transilvaniei. Dec. 1868.

Voindu a da publicitatii unu adeveru limpede si in detaiu, speru, că mi-veti da locu in colonele diuariului d-vostre. Vi-veti aduce aminte dle Redactoru că intr'unu numeru alu „Gazetei Tranne“ d'in 1861 unu „D. campianu“ nega ca dlu Iosif Hosszu fostulu vice-comite d'in Cosogn'a se fia

promis u in ratiunea scolei comunali d'in Faragâu 10 jugere de pamantu etc. Spre deslucirea acestei cestiuni mi-iâu libertate a face cunoscuta on. publicu starea lucrului precum a fostu si este de fatia. — In comun'a Faragâului s'au inceputu pertratarile pentru infinitarea comasarii inca la an. 1858 su sistemulu absolutisticu; cu care ocazie s'a si facetu promisiunea mentiunata mai susu de dlu I. Hosszu, acésta promisiune a circulatu si in foile publice ca unu faptu marinimosu, si neci că a fostu vorba gola, pentru că precum se va vedè d'in urmatorele, s'a si realizatu de-si cam tardîu, la ce inse donatoriulu n'a fostu pricina, ci organele ce au condusu comasatiunile, aceste de la 1858 abîu au adusu lucrul la acelu stadiu, ca in Maiu 1867 sê scie fia-care că unde i va veni locul cu ocaziea impartirii, candu apoi au venit la tapetu si intrebarea, că cine ce va contribui pentru spesele comune, adeca pentru cultivarea si educarea poporului romanu. Ioanu Hosszu par. gr. catolicu d'in Milasiulu mare, ca plenopotentiatu a fratelui său Iosif Hosszu a placidatua ca d'in bunulu fratelui său susnumitul, conformu promisiunii date la inceputulu acelui comasarii, să se estinda 10 jugere d'in clas'a cea mai de frunte in favorea scolei d'in Faragâu si a lefei docintelui; la acésta animandu-se si alti proprietari d'in locu anume: m. o. dnu protopopu Mihailu Crisianu a placidatua doua jugere de pamantu, Mihailu Vachner sasu unu jugeru si 12 fl. v. a., preotulu localu Teodoru Popu 800 orgie patrate, Sandru Nagy unguru 30 fl. v. a., Sandru Fel-szegi 800 orgie patrate, Andrei Vizi geometru 20 fl. v. a., Giorgiu Ajtay 25 fl. v. a., Ioanu Virz 10 fl. v. a.; d'intre poporeni: Stefanu Chirtichepeanu 200 orgie patrate de clas'a prima, Danica Blaga 400 orgie patrate de clas'a prima, Petru Hurducasiu 800 orgie patrate de clas'a secunda, Zaharia Bogdanu 1 jugeru de clas'a cea mai de frunte, Chirila Sabo 200 orgie patrate de clas'a prima, Mironu Molduvanu 800 orgie patrate clas'a secunda, Iuonu Albu Chirtichepeanu 200 orgie de clas'a prima, Pavelu Rusu 200 orgie de clas'a prima, Iuonu Rusu 25 orgie patrate de clas'a prima, Moise Blag'a 200 orgie patrate de clas'a prima: cu totulu la 18 jugere de pamantu si 102 fl. v. a.

D'in specificatiunea acésta on. publicu potu vedè, că defaimatulu si renomitulu renegatu, antinationalistu, Iosif Hosszu a donatu mai multu decâtul toti cei-al-alti la olalta. Acésta-nu o dîeu pentru a face laude dlu Iosif Hosszu, ci pentru ca romanii cei mari, nationalistii cei inflacarati sê iès exemplu si sê faca ...

La impartasirile aceste m'a indemnatu impregiurarea că in lun'a lui iuliu 1868 ducundu-se in deplinire comasarea amintitulu, fondu esternu creatu d'in ofertele susnumitilor contribuitori generosi, s'a si datu in proprietatea scolei d'in Faragâu, prin midilocirea d-loru Andrei Vizi geometru si Iosif Pinte comisariu esmisu pentru scopulu acest'a d'in partea tribunalului comitatensu.

Despre generosulu faptu desfasiuratu mai susu, incâtu sciu eu, inca nu s'a facutu una amintire detaiza, cu tote că ar' fi meritatu, pentru că este intreprinsu in favorea betului nostru poporu romanu, care pana acum parasitu de toti si apesatu, gema nu numai in sclavi'a materiala, ci totu atâtul de multu si in cca spiretuala, elu ratecea in nesciintia si lasitate.

Si cum se intrebuinteza acestu fondu? Elu este destinat pentru bun'a conservare a scolei si a docintelui localu, si intre poporu se vorbesce, că bunulu parinte d'in locu, ca plenopotentiatu d'in partea autoritatii besericesci, ca directoru alu scolei, nu lu-intrebuinteza spre scopulu desemnatu de donatori. Ne temem, nu cum-va sê se intempe acésta ca si cu unu rîtu alu besericiei, numitu „la stupatura“, apropiandu-i-se folosinti'a ca parte canonica, — remanendu beseric'a lipsita de venitulu acelui-a. Ori dora voiesc dñ'a lui a face cu acestu fondu scolasticu, ce a facutu cu fondul interioru si cas'a parochiala, cari devenira batjocur'a privitorilor, in contr'a ordinatiunilor ven. consistoriu metropolitanu?

Modest'a mea intentiune este prin acésta a face atentu pre dlu parinte localu sê se lase de asemenea siovauture; ér' dlu corespondinte alu „Gazetei Tranne“

d'in 1861 că opiniunea lui a fostu ratecita, că-ci Iosif Hosszu a remas constantu pre langa propusulu său, si inca inainte de a se escinde fondulu esternu pentru scola, fostului doctorante Danilu Rosiu i-a datu unu fondu internu, unde elu s'asiediatu cu numerosa sa familia; si deca nu-mi va credi dlu cor. se i placa a se ostenu pana la Faragâu, ca Tomi s'ase se convinga minunandu-se de frumosulu locu ca face proprietatea scolei comunali, pre carea numai ce'a a Milasiulu mare o intrece in tota Camp'a Trannei.

Ca unulu ce dorescu, ca in tota comun'a romanesca si fie scole bine dotate si docintii qualificate bine provediuti, mai tienutu de detorintia a adu se tote aceste la cunoscinti a publicului romanu, dreptu exemplu de imitatu, ca astu-feli de scolele si docintii nostri, si prin urmare educarea poporului romanu sê nu sufere ci se prospereze.

Siuagatagu, (Maramuresiu) 11 fauru 1869.

Fiindu provocatu prin alegatorii cercului Siugatagu intruniti in 9-a Januariu a. c. ca sê primescu candidaturi de deputatu, mai multi si-au exprimat dorirea ca in casel de a fi alesu, considerandu diverginti'a partidelor ce se vor escala la diet'a mai de aproape, si fatia cu cestiunile mai momentose ce se voru deslega prin legislativ'a acésta, sê-mi manifestezi pusetiunea, si sê mi desfasuriu pararea, care servescă atâtua spre orientarea alegatorilor, cătu si spre tinut'a mea in viitoriu.

Aplecatu fiindu a satisface acestei drepte pretensiuni si avendu in aintea ochiloru mai multu esfuptuirea promisiunii de cătu marimea ei, parerile mele cari me voru conduce in deciderea causelor nostre de interesu comunu, si in vindecarea lipselor ardiorie, mi le cuprindu in urmatoriele.

Prin actulu de inpacuire esoperatu in anulu 1867 intr Ungari'a si dinasti'a domnitoria s'a incheiatu lupt'a secular care a instrainatul tier'a de domnitoriu, si a inpedecatul desvoltarea puterii d'in afara, precum si a progresului interne.

Pre temeiulu dreptului publicu recastigatu prin jertf insemnante amu devenitul dispunatori preste sortea nostra s'au facutu posibila repedeza propasare in cultura si in economia publica, si intre ambele parti pana acum contrari s'a esfuptuitu o legatura de aperare imprumutata. — (stramutare repede si radicala a acestei base de drept publicu, dupa convingerea mea ne ar' aruncă indreptu in starea precaria de mai nainte, ce nu potu fi dorintul unui patriotu proveditoriu. — Si ori cătu de tare sê onore diu tendintiele pariotice ale opusetiunei, ce este parte intre gitoria si esentiala a legislativei, si controla strasnică a caselor publice; — a cele totu-si nu mi le potu insusî, ba d' contra in asta privintia primescu de base decisiunile aduse prin majoritatea dietei trecute, si pre acésta baza mi va nisinti'a principala a desvoltă libertatea constitutiunala si independenti'a tieriei.

Cu privire la referintele speciale a natuinalitatilor si tienu de tendinti'a cea mai marétiá esoperarea contielegent fratiesci a diferitelor natuinalitati pre basea perfectei si egalei indreptatir, dar' in specie intre natuinalitate români si ungara, pre care Provedinti'a le a asiediatu langa olalta, ca asié in tempu de pace precum si in resbo si se apere imprumutatu in contr'a navaliloru atâtul d' apusu pre cătu si de la mediul noptii, — scopulu meu cel mai sublimu mi va fi consolidarea confidintiei elatinat in aceste natuini.

Ca punctu de procedere in asta privintia mi va semnala legea dietei trecute despre egal'a indreptatire a natuinalitatilor; de ora-ce inse nici o lege nu potu fi perfecta pe vechile, ba avendu ace'a-si defeptele sale purceze d'in in pregiurari grele si relatiuni particulare, asié credu că mi voiu precipită lucrul deca si cu acesta ocazie voiu dechide eumecă d'in tote puterile mele voiu sprigini tote acele medisârri cari voru fînti la ameliorarea legii, si care de o part voru asigură intregitatea tieriei, voru inaintăegalitatea si fratiestatea ér' de alta parte voru servî spre cea mai mare desvoltare a culturiei nostre natuionale, fiindu asié convins cumcă de ce voru fi locuitori patriei de tote natuinalitatî.

nostra, că-ci studiandu-lu cu ingrigire vomu cunosc stare sociala la noi, precum si la natuuncle sorore cu noi.

Ca sê vi spunu in doue cuvinte rolulu ce trebue se in deplinseca in Europ'a: elu va fi Leg um leg es.

Dar' celu mai frumosu titlu alu codului civilu romanu pentru a fi iubit de noi, este celu urmatoru ...

Codicile civilu romanu porta eu sine gloriosulu titlu a reprezentă presentulu in fati'a trecutului. Prelucratu 1863, decretatul chiaru d'in 1864, teoriele sale generose, principiele sale de morală si de severa justitia, nu potu merge in vechiele abusuri, cu guvernamentele paternale caroru-a nu lipsesc de cătu libertate si onore. De ace'a elu se promulgat dupa mai multe termine, si nu se pune in aplicatiune de la inceputulu anului 1866.

Si atunci romanulu uitandu-se pre acestu codu nemuritoru si vediendu scrisu in elu regul'a ce domnesce in tiera libere si luminate d'in Europ'a civilisata, sfîrâma regimul arbitriariului. Masim'a sacrilegia „Quod principi placet legis habet vigorem“ bun'a placere, inceput de a mai fi.

E estraordinariu dloru de observatu cum natur'a poporului romanu e identica. Natur'a poporului romanu d'inca mai indepartata vechime este a iubi legea, a se emotiu-

F O L S I O R A.

Discursulu dlu dr. Istrati tienutu la deschiderea cursului d'in dreptulu civilu natuinalu la facultatea juridica d'in Jasi.

(Fine.) *)

Domnilor,

Dupa ce amu vediutu in generalu importanti'a dreptului, sê vedem in specie si originea legalatiunii nostre.

Drept. Romanu a fostu si este la noi bas'a codiciloru nostri.

La inceputu d-lorul erău in aplicatiune d'in coce de Milcovu cele 60 cărti ale Basilicelor, Institutul lui Teofili si Manualul lui Harmenopolus, si in 1818, sub Domnulu epocii Scarlatu Calimachi s'a aleatuitu d'in aceste, si d'in obiceiul pamantului Condic'a civila. Ea fu tradusa in romanesce pentru prim'a data in 1831 su guvernulu provisoriu alu generalului Kissileff.

Presto Milcovu, totu in acela-si anu — consonantia admirabila! — su domni'a lui Ionu Caragea, celebrul C. Balaceanu fiindu la ministeriulu justitiei, se publică legiuirea a carei-a tipu este „pravilele imperatesci a le Romanilor.“ De siguru a le Romanilor, inse d'in o epoca corupta.

*) A se vedè nr. 14.

Dar' se apropia timpulu in care ideele de drept si de detoria esprimate pentru prim'a data cu claritate de stoiciani si jureconsultii romani si supuse unei analise profunde de maghiarii cugectori alu Germaniei: Cant trebueau sê consolideze justiti'a dandu-i o alta bas'a: bas'a sa adeverata.

Atunci Romani'a puse man'a pre unu codu de legi civile, care dupa expresiunea unui jureconsultu italiano este marele tipu alu codiciloru moderne.

Codulu Napoleonu dloru fu elaborat u de marii scriitori ai secolului XVIII: Montesquieu, Sousseau si Voltaire, cari luptau pentru egalitate in aintea legii, pentru libertate de conștiință, si cari mai nainte de tote erau oameni devotați pentru veritate, avandu unu amoru pasionatul pentru bine. Legeslatiunea liberala si progresiva a Franciei fu adoptata de toti.

Codulu Napoleonu fundat u pre principiulu egalitatii civile domnesce preste 2/3 d'in lumea civilisata, si pentru cine cunoscetă maretia principieleru sale, nu remane nici unu dubiu că într-o d' elu va fi adoptat la tote popoarele. Deja Elvetia si-lu apropiaza.

La 25 iuniu 1868 elu fu promulgat in regatul Italiei, si astu-feli aspiratiunele unei mari natuuncle sorore, se găsescu indeplinite.

Acestu codu merita pentru acésta mai multu amorea

mai culti, libertatea constituunala cu atatua va castiga mai firma asigurantia.

In legatura cu acesta asiu vedea de lipsa se restituze autonomia besericei romanu, — si deosebi a besericei gr. catolice, precum si constituunala sinodala, un'a cu drepturile covenite mirenilor in sinode.

Bucuros voiu concurge la ori si ce feliu de dispusetiuni ale legislatiunei fatia cu scolele elementare, precum si superioare, de ora ce aceste sunt factorii principali ai culturei de obste, dintre scolele elementare preferindu deosebi cele confesionale, nu dorescu a restringe influența besericei convenitoria dupa starea sa a supr'a acelora, ci din contra voiesc d'in osebile relatiuni natiunale si religiunare acea a o estinde.

Mi e dorint'a ca constituirea comitatelor catu de currendu se intempe pe unu temei democraticu coresponditoru representatiunei comunale, si pe langa strinsa tinerere a principiului de guvernare autonoma, — convinsu fiindu ca autonomia comitatansa se poate aduce in cea mai perfecta armonia cu guvernul parlamentariu respunditoriu.

Legislativ'a viitoria va avea multe insemnante reforme a introduce atatul pre terenul dreptului publicu, catu si pe celu alu administratiunei, dar' cea mai ponderosa este reforma causelor nostre finantare; darea de pamantu e grea, si mai ne suportavera. — Monopolulu de tabacu nu se unescu nici cu caracterulu poporului nostru, nici cu natur'a institutiunilor libere constitutiunale, tote aceste dar' au de a incota; er' pruventulu fiscalui e de suplinita prin alte contributiuni mai coresponditorie.

Aceste ar' fi parerile mele in genere, esprimate iu nucleo fatia cu obiectele singurative, adaugandu inca ca totu-deuna, si in totu locul voiu stă pe langa liberalismu, si ca nici unu votu nu voiu da la obiectul care nu va sta in consonantia deplina cu liberalismulu si cu principiulu de Egalitate, libertate si natiunalitate.

Deca aceste pareri ale mele sunt identice cu parerile majoritatii cercului alegatoriu, atunci mi voiu tien'e de detinutia patriotica si natiunala a primi mandatulu de ablegatu alu cercului acestui-a, precum si a implinit fidelu si acuratetoriintele de aci provenitorie.

Basilu Jurea, m. p.

Ordenatiunea ministerului r. ungurescu pentru aperarea tieri cîtra tote jurisdicțiunile.*)

(Urmare.)

27. Inse soldatii, cari in prezinte servescu in armata de linia seu marina, asemenea si recrutii ordinari de estu-timpu, de si s'au inrolat dupa intrarea in valore a legii de aperare, de-cum-va corespundu recerintelor atinse in punctul precedente, intaturandu conditiunea intrarii voluntarie — si-potu impleni servitiulu detorit pre langa favorile concese voluntarilor de unu anu, si in casulu acestu-a la dorint'a respectivilor, tempulu implitu in servitiu la armata este a se computa in servitiu activu de unu anu.

Usarea favorilor intrunite cu servitiulu voluntariu de unu anu pre langa rezervarea indreptatirii d'a amenajare impleirea servitiului activu — numai intempulu prezinte alu transitionii se poate concede individilor amintiti in punctul precedentu dreptu-ac'a favorea atinsa, mai tardi in tempulu servitiului activu nici se poate validu nici renu, afara de casulu candu intrelasarea aru fi justificata prin cutari impregiurari demne pentru a fi luate in deosebita consideratiune.

28. Servitiulu voluntariu de unu anu se poate impleti:

a) seu cu spesele propriu, in casulu acestu-a, su decursu servitiului activu de unu anu, respectivii suporta singuri d'in ale loru spesele trebuintiose pentru vestimente, arme si menajiu, er' la cavaleria pentru castigarea si aprovisiunarea cailor.

b) seu pre contra erariului comunu de resbelu.

Cei amintiti la a) deca si conduceu cortelul privatul pre spesele propriu, nu se potu alocu in casarme militare;

*) A se vedea nr. 7 si 11 „Fed.“ a. c.

prin ea, a o pune asi de susu in catu pentru elu lege si religie e totu un'a, si prin urmare de cate ori acest'a cora vibra, e sentimentulu natiunala, e traditiune stramosiesca ce inviua.

Candu in anulu 1817, Romanu si-dâ unu codu de lege, cea antaua tienta la care tinde tiéra este alungarea fanatiilor si inturnarea la tronu ca in istoria vechia a domniloru pamenteni. Candu in 1866 se face o sguduire si desceptare mai mare, atunci Romanulu, convinsu de solemnitatea momentului convinsu ca este or'a de a face pactulu definitivu alu tieri, si-intorce ochii spre epoca cea mai gloria a istoriei patriei. — Atunci vede cu 3½ secole in urma, pe Stefanu celu mare Domnulu celu mai bravu si mai inteleptu alu patriei nostre, stratiindu a ne lipi de o potere putiu mai departata, mai neinteresata si mai cavaleresca totu de-o-data. Si atunci luandu de modelu acelu pactu fundamentalu care trebue de a pururea aplicatu in esentia sa dupa cercustantie de factu, se face d'in elu o a 2-a consacrare. — Ce diceu... in acelui momentu in care existint'a patriei insasi era in cestiu, romanulu sguduitu numai prevedea viitorul: singuru geniulu romanismului, d'in inaltimdea ceruriilor, incunguratu ca odiniora de bravii sei, espuse print' unu limbajui armoniosu si potinte, care ajungea numai la urechile celor ce-si iubescu d'in anim'a patri'a, ca Romanii in

spesele celoru memorati la b) se voru regula prin una ordenatiune suplenta.

Candidati de ambe categoriele, conformu placului si calificatiunii loru si-potu impleni servitiulu activu seu
a) in insa-si armata de linia sub arme, seu
b) ca medici,
c) ca veterinari, seu
d) ca farmacieri (apotecari).

Recentii de sub c) sunt indreptatiti a intrà in garnisoane ori in alte regimete, cei de sub d) in ospitalele garnisonelor, cei de sub e) in cavaleria seu in artleria ori in corpulu de transportu, in urma cei de sub f) in ori-care farmacia militara.

Daca voluntarii servitiului de unu anu, intrati in artleria, in corpulu geometru ori in a siantiarilor, dorescu a fi investiti cu rangul de oficeri reservisti in despartimentulu respectivu, sunt detorii a deveri, ca inainte de inceperea servitiului activu de unu anu, au facutu studiile generale, ce se propunu in cursulu primu si alu doilea alu scoleloru tecnice.

29. Recursele candidatilor amintiti sub a) si b), cari voiescu a-si impleni servitiulu sub arme suu a se sustene: comendamentului trupelor ce si-le-au alesu respectivii, er' ale coloru ce dorescu a intrà in corpulu de transportu sunt a se inainta ministeriului comunu de resbelu.

Medicii, veterinarii si farmacieri, cari dorescu a-si face servitiulu conformu conditiunilor de sub d) e) si f), au a-si presintă recoursele la comendamentulu, ce se afla pre teritoriul domiciliului loru.

Recentii oblegati la servitiulu militariu, fiindu congeciati, deca urgeaza amenarea servitiului activu, voindu a face acestu servitiu in armata de linia, si-voru adresă recoursele pentru resolvire comendamentului acelui regimentu, carui-a respectivii apartien.

30. Recursele libere de timbru sunt a se sustene de timpuriu, ca, la casulu dărrii concesiunii de susceptiune, inolare respectivu chiamarea candidatului la servitiu activu se se pota intempla mai susu pana in 1 martiu 1869.

Recursele candidatilor noui, susternute pentru susperca in servitiulu activu de estu-timpu, nu se potu luă in consideratiune.

Recursele sunt a se provede cu urmatorile atestate:

- a) documentarea etatii recerute pentru a potè intrà in armata (seu marina) (§ 16 d'in legea de aperare.)
- b) invoieea autentica si aprobativa a parintelui seu totu lui pentru a potè intrà ca voluntariu;
- c) atestatu despre neacusabilitatea candidatilor de a si fi neglesu oblegamentulu militariu;
- d) este a se dovedi portarea morală si
- e) calificatiunea inteleseala a candidatului.

Recerint'a de sub a) se poate deveri cu cartea de bozatu seu documentulu de nascere; pentru studinti este destul testimoniu scolasticu, daca cuprinde in sine etatea respectivului.

Rectificarea acest'a nu se cere de la soldatii, cari sunt in servitiu activu; cei congediatii inse au a-si alatură documentulu de concediu.

Documentulu de sub b) pentru minoren, daca n'au esita inca d'in clasa oblegamentului militariu, si celu recerutu pentru adeverirea conditiunii de sub c) numai atunci sunt a se alatură, daca candidatulu, nefindu inca in servitiu, e in clasa a dou'a seu in alt'a mai inalta, la casulu acestu-a deverint'a juredictiunii competente va servi de documentu rectificatoriu.

Adeverint'a amintita su d) pentru candidatulu, ce voiescu a face servitiulu voluntariu de unu anu cu spesele propriu, se face d'in partea jurisdictiunii domiciliului respectivului — pre langa oservarea §. 20. alu legii de aperare (inceputul 2-lea) — prin atestarea, ca candidatulu moralmente este calificatu pentru a potè intrà in servitiulu voluntariu de unu anu; de la candidatii ce dorescu a servì pre cont'a bugetului comunu de resbelu, se recere atestarea portarii loru morale, acestu atestatu

1866 trebuie se faca spre a osista, ce'a ce se facuse in secolulu alu XVI-le.

Dupa ce v'am aratatu importantia, codului Napoleonu intrenseca, precum si insemnata anume ce are cîtra noi in prelegerile viitorie dupa ce juridice vomu definu dreptulu, cauta se espunem importanta morală, care se resuma in acestu cuvantu sublimu: quod tibi fieri non vis, alterine feceris; precum de asemene si rolulu ce indeplinesce pre langa aceste doue ramure dreptulu naturalu care nu este de catu dreptulu ratiunalu, si a carui-a principie sunt anterioare si superioare dreptului positivu, dupa cum proclama art. 3 d'in Constitutiunea Franciei in 1848, Constitutiune adeveratu democratica.

Vomu pune totu deun'a in vedere principiele ratiunale, de care insa-si majoritatea natiunei trebue se se inspire, ca ci nici ea nu poate se voteze pentru unu dreptu ce i-ar placea a crea. Unu membru d'in adunarea constituanta dicea: „Legile proclama dreptulu, dar' nu-lu creaza.“ (Les lois declarant le droit; elles ne le crees pas). Vomu vedea de asemene si datoriele care sunt corolarie astorii drepturi precum si sanctiunea sociala planandu asupr'a unor-a si lasandu in umbra pe acele de care unu severu jureconsultu a disu: Non omne quod licet honestum est.

Apoi trecundu la esaminarea fia-carui titlu in parte,

se poate face pentru studinti d'in partea directorului institutului respectivu ori prin decanulu colegiului profesoralu, er' alti candidati au a alatură unu atestatu de la jurisdictiunea administrativa a locului unde respectivulu si-are domiciliul.

D'in partea candidatilor, cari se afla deja in servitiu actualu, pentru dejudecare insusităilor sale morale, este suficiente registrul penale si eventualmente adeverirea conductei loru.

31. Calificatiunea in studie (punt. 30.) se adeveresc:

A. pentru candidatii, cari voiescu a servì pre spesele propriu:

a) testimonie de clas'a prima (bune) de la gimnasiale — si scolele reali superiori seu de la alte institute de rangul acestoru-a;

b) testimonie de calificatiune date d'in partea comisiunii esaminatorie;

B. pentru candidatii, cari voru a servì pre spesele bugetului comunu de resbelu:

a) testimonie de amintite in punctul A. sub a), de-cum-va adeverescu una clase predara seu eminente, seu unde clasificarea nu este indatenata, una clase preclara ori eminente celu putiu d'in studiile principali. In casulu acestu-a d'in partea respectivului institutu e a se deveri si ace'a, ca studiile in cari candidatulu si-elupta clase preclara sunt studiile principali ale cursului respectivu.

b) testimonie de maturitate, seu

c) testimonie de despre esamenele de statu, facute cu succes bunu.

C. pentru studinti de medicina si medici:

a) testimonie date d'in oficiu d'in partea decanului colegiului profesoralu, in aceste este a se espune cursulu si studiile la cari s'au inscris candidatulu, si impregiura, ca respectivulu intr'adeveru au frequentat prelegerile; seu

b) diploma de medicu.

D. pentru practicantii de veterinaria si veterinari:

a) testimoniu datu d'in dregatoria d'in partea directorului institutului respectivu, ca d'in acelu-a se se pota observa studiile si cursulu la care respectivulu s'a inscris, precum si impregiura, ca intr'adeveru au frequentat prelegerile; seu

b) diploma de veterinaria.

E. pentru practicantii de farmacia si pentru farmaci:

a) testimoniu de la decanulu respectivu, d'in care se se adeverescu, ca respectivulu la cari studie si in care cursu s'au inscris, si ca intr'adeveru au ascultat prelegerile; seu

b) diploma de magistru alu farmaciei seu de doctoru de chemia.

In casurile amintite la inceputul alu 2-lea d'in punt. 26 testimoniu d'in semestrul ultim, er' unde esamenele semestrali nu sunt indatenate, testimonie de pre anulu d'in urma, daca sunt de clasa prima (bune), sunt suficiente pentru dejudecare calificatiunii in studie.

Aceste, precum si adeverintele d'in punctul D. sub a) si d'in p. E. sub a) servescu de base pentru dejudecare calificatiunii recerute de la candidatii d'a face servitiulu activu de unu anu pre spesele erariului comunu de resbelu.

Diplemele si testimonie de maturitate, atinse in punt. D. sub b) si in p. E. sub b), inca formăza una directiva in cau'a amintita in punctul precedent, deca candidatulu voiesce a-si impleni servitiulu ca practicantu veterinarian, seu de farmacieri.

Déca cine-va nu posiede limb'a germana acest'a nu-lu poate lipsi de dreptulu d'a intrà inservintiulu voluntariu de unu anu.

32. Candidatii doritori a servì cu spesele erariului comunu de resbelu, dupa facerea esamenului prealabilu, sunt detori a alatură si unu atestatu de paupertate, datu de directori'a respectiva comunala si autenticat de juredictiunea d'in tiér'a loru.

(Va urmă.)

vomu areta prin unu studiu facutu d'in punctul de vedere curat si simplu romanescu, economia ce lu-lega cu celealte dispositiuni ale legalatiunei nostre. Dicu că dorint'a mea dd. este a comentă aci codicele civile dupa spiritulu tiei nostre, referindu-ne la legile Italieei si ale Elveției numai pentru a vedea reformele seriose de care legalatiunea nostra e susceptibila, si la codicile Napoleone francese numai pentru a vedea motivul legelatorelui originar precum si admirabil'a jureprudentia care a aplicat codulu in timpu de 60 de ani; acest'a pusa in paralelu cu jureprudentia nostra dupa bulleliu curtiei de Casatiune a Romaniei. De si incercarea si-are dificultatile sale, vediindu inse utilitatea ei, ne vomu adoperă a face pentru codulu nostru civilu unu studiu indigenu, unu studiu per se.

Astu-feliu referindu-ne chiaru la originea nostra, cari ca coloni adusi de imperatorele Traianu, avemu misiune de a cultivă, dupa cum singuru sensulu etimologicu alu covenitului colere ne spune, ne vomu conforma cu totul astei cerinti. Si siindu că asta-di progresele civilisatiunei opunu cultur'a fortiei si inimicilor esterni, ne vomu indeplini detori'a cultivandu justitia si semenandu pretotindene principiile dreptului.

(„Rom.“)

Noutăți Straine.

GRECI'A. Diurnalele straine aducu not'a marchisului de Lavalette, ministrul afacerilor externe alu Franciei, adresata, in numele poterilor reprezentate in conferint'a de Parisu, ministrului de externe d'in Grecia Deliannys. O lasam'u sê urmeze:

Dle ministru! Poterile, cari au suscris convenituna d'in 1856, intrunindu-se in Parisu pentru ca conduse de spiretul pacii, sê se svatuesca a supr'a discordiei escate intre Grecia si Turci'a, au regretatu multu, cã guvernul grecescu n'a aflatu de bine a insarcinà pre representantele seu ca se iè parte in lucrările noastre, pentru ca sê se esplice. Inse poteri si-tienu de detorintia: a nu intrerumpe opera intrenirii bine-voitorie, intreprinsa in interesulu pacii, ele m'au insarcinat pre mine ca pre presiedintele conferintie, sê facu cunoscutu Greciei prin represantantele seu d'in Parisu, cã ea prin mine se pote pune in relatiune cu conferint'a. Nu aflu de trebuinția a adauge, cã indata ce s'au inceputu siedintiele, am grabit a presentà conferintiei actele ce mi le-au concretiutu Rangabè, si conferint'a numai dupa studiarea si cumpenirea nepartiala a tuturor documentelor deslucitorie, a decisu.

Dupa acésta cumpenire nepartiala si condusa de solitudine, poterile au venit la ace'a convingere unanim, cã e tempulu a despartî discusiunea de cestiunea faptelor, si a scrutà dupa regulele conduitei ce ar fi a se oservà in venitoriu intre relatiunile Turciei si Greciei. Cu unu cuventu conferint'a a crediutu cã modulu celu mai bunu pentru prevenirea repetitiei gravaminelor presinte este precisarea acelorui principie generali ale dreptului intrenationalu, in privint'a căroru-a se escâ discordia intre cele doue guverne, si cari forméza si voru formà dreptul comunu toturor poporeloru.

Sum insarcinat d'in partea conferintiei ca sê comunicu eselintiei vostre dechiaratiunea aci alaturata, in care se cuprinde decisiunea si parerile represantiloru poterilor. Conferint'a e convinsa, cã guvernul elinu nu va necunosc buna-vointia, carea a condus-o in lucrările sale, si nu va intardia a se alaturà acelorui principie generali cari, repetiescu, oblega in comunu pre tote statele, si pre cari Grecia le pote primi fâra a i se vatemâ independentia si demnitatea. — Inse ca conclusulu sê-si aiba valoarea nemediata care cabinetele voiesc a i-o airibù se recere, ca in septeman'a urmatoria dupa inmanuarea acestei dechiaratiuni, guvernul elinu sê resunda, comunicandu conferintiei prin represantantele seu chiaru si simplu, cã se alatura principieloru desfășurate in astulu presinte, si ca sêdeoblega a-si conformà conduit'a recerintielor acelorua.

Turci'a, dupa cum aréta dechiaratiunea ei facuta prin represantantele seu si introdusa in protocolu, s'a alaturat dechiaratiunii presinti, deoblegandu-se a cassà dispusetiunile cuprinse in ultimatulu seu de la 11 diecemvre. Alaturandu-se dechiaratiunii maj. sa regele Greciei, renoirea relatiunilor diplomatice intre in Turci'a si Grecia se pote privi de faptu, indata ce alaturarea acésta va fi comunicata conferintiei. Dupa trecerea termenului prescriptu conferint'a, cu dorere, va privi tacerea ministeriului d'in Aten'a dreptu una respingere, considerandu esaurite tote midiocele cari aru potè conduce la complanarea dorita. D'in acestu momentu nu va avè de a face altu ce-va, decât a lasa pre guvernul elinu espusu toturor consecintielor resolutiunii sale contrarie detorintiei nutrite d'i partea toturor poterilor pentru sustinerea pacii. Primiti etc. Lavalette.

Noulu ministeriu elinu adresâ natunii unu apelu, in care dechira cã, fiindu opresa rescol'a d'in Cret'a, neprimirea dechiaratiunii conferintiei ar produce negresstu resbelu, Grecia insc nu e preparata pentru resbelu neci pre mare neci pre uscatu; deci guvernul e silitu a se alaturà concluselor confintiei.

Varietăți.

* * (Una foia noua.) Primiramu nro 1 alu foiei literarie-besericcesci „Sperant'a," organu alu societății de lectura a teologilor romani d'in Aradu, ese in Aradu (strat'a Capelei, nr. 26.) sub auspiciile superiorității scolastice de doua ori la luna, anume la 1 si 15. su redactiunea colegiala a mai multor teologi. Pretiulu prenumeratiunii pentru Austria pre anu e intregu 4 fl. v. a., pe $\frac{1}{2}$ anu 2 fl. v. a., pentru strainetate pretiulu invitoit. Cuprinsulu nrului primu: Câtra onoratii lectori. Valea Achorolui (Emecachoru), novela de sujetu biblicu, de Virgiliu Novacu. Apelu cătra tenerimea romana. Nou'a lege interconfesiunala. Reportu despre aptivitatea societății de lectura a teologilor romani d'in Aradu, in decurgerea anului scolasticu 1867⁸. Meditatuni la cetirea psalmului 50. Reflesioni limbistice. Varietăți. — Salutam'u frumos'a intreprindere si i dorim prosperare.

* * (Principele Muntegrului in Berolinu) s'a imbucuratu de una primire de totu cordiala si corespun-

distoria unui principe domnitoru. La sosirea sa in Berlinu, regele i-a tramsu inainte caret'a de gala a curii, si dupa ace'a d'impreuna cu regin'a l'a primitu in audientia solemna. Ser'a a participat la balulu de curte, la care au fostu invitati ca la 1600 de persone, tragundu a supr'a-si atentiunea toturor ospetilor. Principele a jucat unu cuadrilu cu princes'a clironomului si petreceaschisivu numai in cerculu familiei regesci. — Mercuri a arangiatu regele in onorea principelui unu prandiu si joi una serata. — Vineri a cercetatu arsenalu, unde l'a acceptat si primitu principale de corona aretandu-i trofeele bataliei d'in urma contra Austriei si Germaniei. Principele a donat Arsenalului unu iataganu forte pretiosu, pre care l'a scosu d'in sierpariul unui-a d'intre gardistii sei. Se dice cã principale a facutu una impresiune placuta asupra curtii regesci d'in Berolinu.

* * (Condamnare) Alesandru Petru Novacu, redactorele foiei „La Libertă" d'in Trieste e condamnatu pentru delictu de presa la $1\frac{1}{2}$ anu inchisore grea.

* * In Mediasu se va tienè la $\frac{1}{2}$ fauru in sal'a redu-tei una petrecere natunala in folosulu Reuniunii filiale a semilor roman. Pretiulu de intrare pentru persona e 1 fl., pentru familia 2 fl. v. a.

+ (Necrologu.) Stefanu Popu de Cap. Monastiuru, perceptorul district. Cetății de Piétra, spre cea mai profunda dorere a societății sale An'a n. Martinu, a unicului fiu Iuliu, a fizicelor sale: Leona si a sotului acestei-a, asesoru la tribun., si fostu deputatul Andrei Medanu, si Teresi'a, a sororii sale Teresi'a soci'a actuariului c. r. in pensiune Avacum Bab Hangea, si a altorui consangenii, in an. 59 alu vietei sale, dupa suferintie de 4 septemane, provenitorie d'in apoplessia de creri, in 7 fauru a. c. st. n. trecu la cele eterne. — Fatierean'a usiora!

* * Cetim u in una foia cã D. Ionu Brateanu are de cugetu sê vina la Pest'a in tempulu sessiunii venitorie pentru a tracta in favorea bunei-intielegeri si respectari intre romani si unguri.

* * Conformu incunoscintiârilor oficiose d'in Transilvania, in districtulu Nasaudului epidemiu de vite a incetatu cu totul.

* * In Beregsasu s'a insintiatu una statiune noua telegrafica.

Publicatiune.

Consortiulu subsemnatu incepandu in 12 februariu, 1869 c. n. intreprinderea sa, cu punerea in miscare a morei, zidite si arangiate in modulu cuvintiosu, spre a inmultî, capitalulu incasat de 12,500 fl. la 25,000 fl. v. a. si spre a potè mari intreprinderea cu inceperea primaverii ce urmează, desehide subsciriarea a 25 actiuni côte de 100 fl. v. a.

Doritorii de a-si intocâ capitalulu in actiunile acestui consorciu, au a se adresâ comitetului subsemnatu pana la finea lui martiu 1869 — avendu a tramite totu odata 20 fl. v. a. dupa fia-care actiune, ce voiesc a subserie.

Solvirea se va intempla in urmatorile rate: La incunoscintiare, carea se considera de subsciriarea actiunei 20 fl. 1 apr. 1869 nou 20 fl., 1 maiu 1869 nou 20 fl., 1 iuniu 1869 nou 20 fl., 1 augustu 1869 nou 20 fl. La oalata 100 fl. — Staturele aprobatu de la innaltulu Ministeriu, se voru tramite gratis fia-carui actiunariu. Pecic'a rom. 14 febr. 1869.

Consortiulu primu alu morei cu vapore d'in Pecic'a Romana.

Sciri electrice.

Parisu, 16 fauru. Walewski va sosi aici adi seu mane. Mane seu poi-mane conferint'a va tienè una siedintia. „France" dice cã pres'a francesca e forte indignata a supr'a arroganiei provocatorie a folioru prusesci, si e ecuitabilu a o respinge.

Parisu, 16 fauru. „Journal officiel" demintiesce faim'a despre una nota a Russiei in afacerile Greciei.

Madridu, 15 fauru. „Correspondencia" anuncia ordonarea unui nou corp de esplidiuni, cu statutoriu d'in 6000 barbati, cătra Cub'a.

Agramu, 16 fauru. Dupa ordinatiunile mai nove Majestătile Sale in 8 martiu voru cercetâ Agramulu. Maj. sale voru avè cuartirulu la banulu tierci. Se voru face excursiuni la Belovár, Petrini'a, si poate si la Karlsstadt. In a 13 martiu voru caletori mai departe.

Vien'a, 16 fauru. Cederea portului turcescu nu s'a cerutu d'in partea Muntegrului, prin urmare nece nu a potutu fi partinita de Russ'a si Pruss'i'a, si neci a se imbuscurà de una primire favorabila d'in partea Portii.

Vien'a, 16 fauru. In siedint'a de adi a camerei imperiale Ljubiss'a a facutu una interpellare cu pri-vire la delaturarea limbei croate in Dalmatia. Dupa ace'a a urmatu desbaterea a supr'a proiectului comisiunii in caus'a resolutiunii galiciene.

Dupa ce guvernul si-a datu consensulu, reso-

lutuine galiciene s'a transpusu la comisiunea constitutiune care va avea raportă in caus'a acéstei.

La desbatere au participat Dürkheim, Gross Pratobever'a, Rechbauer si Grocholski.

Constantinopol, 16 fauru. Pas'a Omel Fewzi s'a denumit u de guvernatoru in Cret'a, é Mahmud Pas'a de comandante preste divisiunea adi matei d'in Tesal'a. Sultanulu voiesce a aredică memor'a lui Fuad Pas'a unu mausoleu langa palatiul Seraskier.

Madridu, 16. fauru. „Correspondencia" dice cã ide'a de a insarcinà pre Serrano, Prim si Topet cu formarea nouului ministeriu, e bine primita in cele curile parlamentararie.

Se crede ca verosimilu, cã nouii ministri vor fi Rivero, Ulloa, Cantero, Sivela si Martosu. De precizat siedintele alu camerei e alesu Rios Rosas. Se dice cã Anglia acceptă in principiu candidarea lui Don Fernandos, ince cu ace'a conditiune, ca sê renunciâ la tronul Portugaliei.

Madridu, 15. fauru. „Imparcial" anuncia cã in Valladolid s'a intemplat eri manifestatiuni in favorea delaturârii conscriptiunii militare, éra in Malag'a in favorea libertății cultului, a delaturârii pedepsei de morte si a aplicării principiului acestui asupr'a celoru condamnati pentru atentatul d'in Burgos.

Constantinopol, 16 fauru. (D'in Candia) Hadzi, Michaelis, Mavreyenis (Kriari) Parthenos au depusu armele. Mai sunt inca numai doua bande de insurgenti su conducerea lui Sfachiachis si Corracas.

Londra, 16 fauru. Asta-di s'a deschisu parlamentul. — Cuventul de tronu dice cã relatiunile intre Anglia si strainetate sunt amicabile, si speră cã si poterile europene voru fi totu asile de insufletute pentru sustinerea pacii ca si regin'a.

In decursulu cuventului de tronu se dã sprijinu bucuriei, cã Angliei i-a succesu in contielegere cu cele-alalte poteri a impedeat conturbarea pacii in Oriente, si se speră cã diferintele sustatatorii intre Anglia si Americ'a se voru complană cătu microcurrendu, precum si suprimarea turburârilor d'in Neuseeland'a. Partea a dou'a a cuventului de tronu tratăza despre afacerile interne.

Vien'a, 17 fauru. Conte de Beust adi si-a facutu vediut'a la principale d'in Muntenegru.

Vien'a, 17 fauru. Dupa cum anuncia „Pressa" lui Zaimis, presedintele ministeriului d'in Aten'a, i-se trametu epistole anonime, cari lu-numescu tradatoriu de patria si-lu amenentia cu morte.

Constantinopol, 17 fauru. „Turquie" spune cã principale Achilles Murat a sositu aici. Se dice cã principale Mustafa Fazil Pas'a, apartinenetoiu partitei liberale turcesci, va intră in ministeriu.

Constantinopol, 17 fauru. Port'a pregatesce una carte rosia cu patru parti care va trata despre Cret'a, România, Serbia si despre afacerile siriace.

Vien'a, 17. fauru. „Wiener Abendpost" de asta-di demintiesce in modu autenticu scirea despre insultarea standardului ungurescu in Bucuresci.

Munichu, 17. fauru. Ministrul de resbelu a presentat in siedint'a de adi a camerei unu proiectu de lege, prin care se cere una suma de 4,700,000 fl. pentru recuircarea de arme cu acu, si recomanda primirea cătu mai grabnica a proiectului.

Madridu, 17. fauru. Asta-di s'a intrat in siedintu membrui majoritatii Cortesului. Obiectul discusiunilor au fostu realegera ministeriului si propunerea de a proclaimă unu suveranu in data ce se va constitui cortesulu, si dupa ace'a a suscipe votul universale.

Fiume, 16 fauru. C. Andrássy insintiatu prin una telegrama, cã majest. sale regele si regin'a in 14 martiu voru sosi in Fiume.

Proprietariu, redactoru responditoru si editoriu:

ALESANDRU ROMANU.